μούς καὶ τοὺς χλωμοὺς πόθους στὸ στέμμα σου, ὦ νικητὴ τῆς Ζωῆς. Χίλιες γεννιὲς ἀδύνατες, ἄρρωστες, χίλιες γεννιὲς κλαψιάρες ἔχουν θρηνήσει τὶς χαμένες χαρές τους, τἄπιαστα ἰδανικά τους. Ἔχουν σταλάξει στάντρα τὰ βαθειά μου μαργαριτάρια καὶ διαμάντια. Στὸ ἀκάνθινο στεφάνι σου, ὦ αὐτοσταυρωμένε, θὰ φεγγοβολήσουν.

Μέσα στὸ βουβό, τὸ σβυσμένο παρακλῆσι ποῦ τὸ γέμισαν τὰ πεθαμένα στόματα καὶ μάτια, μὲ φάνηκε πὼς ὅλα ἀνύψωναν ἕναν αἶνο, μιὰ λατρεία, στὴ μόνη ὕπαρξη, στὸ μόνο Θεὸ στὸ δειλινὸ τῶν καιρῶν—στὴ Ψυχή μου. — Καὶ μὲ φάνηκε, ψυχή μου, πὼς ἐγὼ ὁ μονάχος Θεὸς στὸ δειλινὸ τῶν καιρῶν, βαστοῦσα τὸ μοναδικό, τὸ παμπάλαιο προσευχητάρι, ποῦ κάθε σελίδα του ἄρχιζε μ' ἕνα αἱμάτινο γράμμα. Μέσα στὴν ἐκκλησιά, στὴ σκοτεινή, τὴν ἀραχνιασμένην ἐκκλησιά, στοὺς παλιοὺς χρόνους μὲ τὸ προσευχητάρι τῆς ψυχῆς μου στὸ χέρι, στὸ χαμὸ τοῦ καιροῦ, στὸ δειλινὸ τῶν θρησκειῶν, προτευχήθηκα, ἐγὼ ὁ μόνος Θεὸς τῆς ρημαγμένης ἐκκλησιᾶς καὶ λάτρεψα—Ἐσένα Ψυχή μου.—

Pedro del Castani.

—ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΝ ΠΟΥ ΓΡΑΨΕ "ΤΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ,,

Γιατὶ γραφήκανε κ' ἐδημοσιευθήκανε «τἀποκαλυπτήρια τῶν λογίων μας», τὸ εἶπε ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεύς τους στὸν ἐπίλογο τῆς ἐπιφυλλίδας του. Ὁ «Νουμᾶς» σήμερα ἕνα καθήκον ἔχει καὶ τὸ ἐκπληρώνει: Ν' ἀποκαλύψῃ τὸ ἀληθινὸ ὄνομα τοῦ Προκλῆ Ἠλιοπούλου. Ὁρίστε! Εἶνε ὁ κ. Ἠλίας Π. Βουτιερίδης. Κ' ἔτσι ἱκανοποιοῦνται καὶ μερικοὶ κύριοι ποῦ ἐχαιρετήρισαν ὡς ἀναν δρία τὸ ὅτι ἕνας ψευδώνυμος ἐτόλμησε νὰ βρίσῃ ἀνθρώπους μ' τ' ὀνομά τους.

Καὶ πρῶτα πρῶτα, περὶ βρισιᾶς δὲν πρόκειται. Περὶ κουρελαδισματος, μάλιστα. Καὶ περὶ κουρελαδισματος ποῦ ἔγεινε μὲ γαντοφορεμένο χέρι, μὲ ὅλην τὴν ἀβρότητα, μὲ ὅλο τὸν σεβασμὸ ποῦ ἐπιβάλλει κάθε ἐργασία, ἔστω κι' ὅταν μερικὲς φορὲς, ἂν ὄχι τὶς περισσότερες, εἶνε παρμένη κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἀπ' ἀλλοῦ.

Ὁ ἀγαπητὸς συνεργάτης μας ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῇ γι' αὐτό. Θὰ τοῦ τὸ ἀναγνώριζαν δὲ καὶ οἱ κουρελιασθέντες ἀπὸ τὴν ἀρχοντικιά κ' εἰλικρινῆ πέννα του, ἂν εἴχαμε τὸ θεῖκὸ χάρισμα νὰ εἴμαστε ἀνώτεροι ἀπὸ τὶς προσωπικὲς μικροπρέπειες καὶ νὰ ἀνομολογοῦμε τὴν ἀλήθεια, κ' ὅταν ἀκόμ' αὐτὴ ἀπευθύνεται, ἐναντίον μας.

Αὐτ' εἶνε ἡ ἀλήθεια: Πῶς ἡ δουλειὰ τοῦ Βουτιερίδη δὲν εἶνε ἀπὸ τὶς συνηθισμένες. Πῶς κατώρθωσε μὲ τὴν ἐπιφυλλίδα νὰ δείξῃ ὄχι μόνο πῶς ἔχει καλοδιαβάσει καὶ καλοχονέψει πολλὰ—αὐτὸ δὰ κανένας δὲν τὸ ἀρνήθηκε στὸν Προκλῆ Ἠλιόπουλο— ἀλλὰ κ' ἀκόμα πῶς ἔχει κ' ἀξιοθαύμαστη πραγματικῶς παλικαριὰ καὶ ἀξιοζήλευτη εὐσυνειδησία.

Κι' αὐτὸ εἶνε. Τὴν εὐσυνειδησία ἀφήστε την κατὰ μέρος. Μποροῦν νὰ καυχηθοῦν κ' ἄλλοι πῶς τὴν ἔχουν. Μὲ τὴν παλικαριὰ τοῦ ὅμως κανένας δὲν ἠμπορεῖ νὰ μετρηθῇ. Ἂν τὸ καυχᾶται, ἂς κοπιάσῃ. Οἱ στῆλες τοῦ «Νουμᾶ» στὴν διάθεσί του. — Οἱ περισσότεροι ποῦ ἀπογυμνωθήκανε ἀπ' αὐτὸν εἶνε φίλοι του. Κ' οἱ περισσότεροι θὰ τοῦ κόψουν ἴσως ἀπὸ σήμερα τὸν χαιρετισμόν ἢ θάρχισουν νὰ τὸν ὑποβλέπουν στὸ μέλλον ὡς πρρροδότη.

Μ' αὐτὰ καθόλου δὲν τὰ λογάριασε. Τὴν δουλειὰ του μπροστά· πεντάρα γιὰ ὅ,τι θὰ γινότανε μιὰ μέρα στὰ πλάγια του. Κ' ἕνα ἀπὸ τὰ γλέντια του τὰ μεγάλα ἤτανε νὰ ἀναλογίζεται πόσες ψάτσες τραγικὰ ἀγριεμένες ἢ κωμικὰ κατσουφιασμένες θὰ ντίκρυζε μιὰ μέρα ὅταν θὰ 'βγαινε νὰ 'πῇ ποιὸς ἤτανε ὁ κατάπτυστος Προκλῆς.

Ξέρουμε τί θὰ 'ποῦν σήμερα μερικοὶ «ἐνδιαφερόμενοι» ποῦ θὰ μάθουν τἀληθινὸ ὄνομά μου:

—Μπᾶ! Ὁ Βουτιερίδης ἤτανε; ἕνας δημοσιογράφος (τὸ ἐπίθετο αὐτὸ θὰ τὸ τονίσῃ μὲ ἰδιαιτέρα περιφρόνησι ἡ ξυνωρὶς τῶν μουζικάντηδων τῆς «Κριτικῆς»!) ἕνας ποῦ δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ οὔτε δέκα γραμμὲς φιλολογικῆς ἐργασίας δικῆς του; Μὰ γι' αὐτὸ καὶ ὅσα ἔγραψε δὲν εἶχαν κανένα βάθος!...

Κ' ἐν πρώτοις ὁ Βουτιερίδης δημοσιεύοντας «τἀποκαλυπτήρια τῶν λογίων» ἐδημοσίευε ταὐτοχρόνως καὶ τὴ μετάφρασι τοῦ «Τίμωνα» τοῦ Λουκιανοῦ—μιὰ δουλειὰ ποῦ νὰ σᾶς χαρῶ ἔχει κάποια φιλολογικὴ ἀξία. Ὅσο δὲ γιὰ βάθος, ὁ Βουτιερίδης ἐφρόντισε νὰ μᾶς δείξῃ πόσο ζένη σαβούρα ἔχει μέσα του τὸ βάθος ἐκεινῶνε ποῦ τόσο καυχιοῦνται γι' αὐτό.

Μ' αὐτὰ δὲν ἔχουνε καὶ τόση σημασία, ἂν ἔτσι τὸ θέλετε. Ἔχει ὅμως μεγάλη σημασία ἡ παλικαριὰ κ' αὐτὴ θαυμάζουμε. Γιατ' ἴσα ἴσα ἐκεῖνο ποῦ μᾶς λείπει εἶνε ἡ παλικαριὰ —σ' ὅλα μας καὶ στὴν φιλολογία μας ἀκόμη περισσότερο. Μόνον ὅταν πέσουν τὰ προσχήματα, μόνον ὅταν ἀρχίσουμε νὰ λέμε τὴν γνώμη μας θαρρετὰ, ἀκόμα καὶ μὲ ὀμότητα, μόνον ὅταν ἀποφασίσουμε νὰ ἀναιβάζουμε τὴ ψυχή μας στὰ χείλια μας, τὰ ὁποῖα σήμερα μᾶς χρησιμεύουν γιὰ νὰ ἐμποδίζουν τὴν ψυχὴ νὰ φανερόνεται — μόνον τότε θὰ ἠμπορέσῃ νὰ γίνῃ κάποια σοβαρὴ δουλειὰ καὶ ἐδῶ καὶ μόνον τότε θἀρχίσῃ νὰ γκρεμίζεται τὸ ἑτοιμόρροπον τεῖχος τῆς ποικιλόμορφης ψευτιᾶς, τὸ ὁποῖον, ὅπως κ' ἄλλοτε τὸ φωνάξαμε, ὁλοῦθε μᾶς περιζώνει.

Ὁ «Νουμᾶς» γι' αὐτὸ ἀγωνίζεται. Καὶ τὸ χει γιὰ καύχημά του ποῦ ἀπ' τὴν πρώτη τὴ στιγμὴ ἔτρεξαν κ' ἐταχθήκανε στὸ πλευρό του παλικάρια σὰν τὸν Βουτιερίδη, σὰν τὸν Σταμνόπουλο, σὰν τὸν Πανταζῆ, σὰν τὸν Περγαλίτη, σὰν τὸν Judas Errant καὶ σὰν ἄλλους νέους—ὄχι μόνο στὴν ἡλικία νέους, ἀλλὰ καὶ στὶς ἰδέες καὶ στὴν ἀντίληψι τοῦ καθήκοντος καὶ στὴν εὐσυνειδησία τῆς δουλειᾶς.

Φαρμακεῖο ὁ «Νουμᾶς» δὲν ἄνοιξε, γιὰ νὰ ζητήσῃ νὰ τὸ γιομίσῃ μὲ φιλολογικὲς ἐτικέττες. Παλαίστρα εἶν' οἱ στῆλές του, καὶ στὴν Παλαίστρα, μόνο παλικάρια κατεβαίνουν. Ὁποιανοῦ τὸ λέει ἡ καρδιά του ἂς ἔρθῃ. Δικός μας θἄνε καὶ στὸ κεφάλι μας θὰ τὸν βάλουμε.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

"ΩΡΕΣ,,

Πουλιοῦνται δραχμὲς 3 στὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς ΕΣΤΙΑΣ, ΜΠΕΚ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ.

-ημα· θὰ ἰδῆτε πόσο, μέρα μὲ τὴ μέρα, ἡ φυσικὴ μας γλῶσσα βρίσκει ὑποστήριξη, πόσο ἡ Ἀλήθεια ἀπλώνεται πιὸ λαμπερή, φαντάζει πιὸ μεγάλη, καθὼς λέει ἕνας στίχος τοῦ Παλαμᾶ. Καὶ καθὼς λέει ἕνας ἄλλος πάλι τοῦ Παλαμᾶ, στὸν «Ὕμνο εἰς τὴν Ἀθηνᾶν»:

Καὶ τῆς ἀλήθειας ἡ πνοὴ τὸ ᾆσμα· ἀποστομώνει.

Τὸ τί λένε ὅσοι ὑποστηρίζουν τὴν ἀληθινὴ μας γλῶσσα, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς τὸ πῶ. Ὅτι κι ἂν σᾶς πῶ, δὲ θὰ τὸ πῶ ἐγὼ τόσο καλά. Πρέπει νὰ τοὺς δισβάσετε.

Ὁ νέος σώπασε, γιατὶ εἶδε πὼς γύρισα μὲ τὸ φίλο μου καὶ τὸν κοιτάζαμε. Τοῦ φαίνουνταν κιόλας πὼς εἶπε πολλὰ γιὰ πρώτη φορὰ ποὺ λάβαινε τόσο θάρρος νὰ πῇ τὴ γνώμη του μπροστὰ στὸν κ. Καθηγητή, τὸν πρώτον, καὶ κοίταζε καταγῆς. Πέρασαν δυὸ λεπτὰ τῆς ὥρας· ξαναστήκωσε πάλι τὰ μάτια του. Περίμενε ἀπάντηση ἀπὸ τὸ σεβαστὸ δάσκαλο, καὶ τὸν κοίταζε κατάματα.

Ἐκεῖνος ἔδειχνε πὼς, ἀπὸ περιφρόνηση τάχα, δὲν ἤθελε πιὰ νὰ ξανακάμῃ λόγο γιὰ τοὺς μαλλιαροὺς αὐτοὺς, μπροστὰ σ' ἕνα νέο, ποῦ δὲν εἶταν σὲ θέση (!) νὰ ξέρῃ ἀπὸ τέτοια πράματα.

Καὶ ὁ νέος ξαναρχίσε·

—Θὰ σᾶς δώσω νὰ διαβάστε κάτι φυλλάδια τῆς «Κριτικῆς» ὅπου εἶναι τυπωμένος ἕνας λόγος τοῦ κ. Σταματιάδη γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Πρέπει μάλιστα νὰ ἰδῆτε καὶ τὸ βιβλίο ποῦθχαλε ὁ γιατρὸς ὁ Φωτιάδης, γιατὶ ἐκεῖ γίνεται λόγος καὶ γιὰ τὴν ἐκπαίδεψή μας. Θὰ σᾶς δώσω καὶ τοῦ «Νουμᾶ» μερικὰ φυλλάδια! κάνει μὲ φαινομενικὴ δειλία ὁ νέος φοιτητής. Θέλετε;

Ὁ κύριος πρώτιν δὲ βάστηξε πιά· πῆγε νὰ σκάσῃ. Χαμογελοῦσε ὁ νέος. Τὸν δ' ἀπαμειδόμενος προσέχει δάσκαλος, τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέον αὐδή.

—Ὄχι. Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ διαβάσω τὶς βλακεῖες τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μαλλιαροῦ. Ἀκόμα δὲν τρελλάθηκα. Αὐτοὶ οἱ μαλλιαροὶ, οὔτε μποροῦν, οὔτε ξέρουν νὰ γράψουν τίποτις σωστό. Αὐτοὶ ξέρουν μονάχα νὰ φτειάνουν κάτι ἀνόητα ποιήματα καὶ νὰ παρασύρουν στὴν καταστροφὴν καὶ εἰς τὸν ὄλεθρον τοὺς νέους. Δαπανώμενοι ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, καταστρέφουσιν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους. Λοιπόν· αὐτῶν τὰ λόγια θ' ἀκούσω ἐγὼ ἢ τοὺς λόγους τῶν σοφῶν, τῶν μεμελετημένων, τῶν θοβαρῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀπλούντων γνωσεις ἐκ τῆς ἀρχαίας κιβωτοῦ καὶ φωτιζόντων τὸ ἔθνος; Πρέπει νὰ ξέρῃς πὼς τὸ κίνημα τῶν μαλλιαρῶν εἶναι λίαν παρακεκινδυνευμένον (!) ζητοῦν τὴν καταστροφὴν τῆς γλώσσης, νομίζοντες ὅτι ἔχουν τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα. Αὐτοί, κάμαθῆς ὄντες τῆς ἀρχαίας (γλώττης) καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ γράψωσιν ὀρθῶς τὴν καθαρεύουσαν, καταφεύγουσιν εἰς τὴν δημώδη, ἵνα δι' αὐτῆς καλύψωσι τὴν ἀμάθειαν αὐτῶν.» Καὶ αὐτὸ δὲν τὸ λέγω μόνος ἐγώ. Τὸ λέγουν ὅλοι οἱ σοφοὶ οἰακοστρόφοι τῆς γλώσσης. Τὸ διάβασα καὶ στὴν Πόλη, στὸν «Ταχυδρόμο.»

—Τὸν ξέρουμε δὰ τὸν «Ταχυδρόμο» σας, κάνει ὁ νέος· εἶναι ἡ πιὸ σκολαστικὴ ἀπ' ὅλες τὶς ἐφημερίδες τῆς Πόλης, τῆς ἀκρόπολης τοῦ σκολαστικισμοῦ, καθὼς τὴ βάφτισαν τὴν Πόλη ἐκεῖνοι ποῦ δὲ ξέρανε τί θὰ πῇ Σμύρνη. Ἔννοια σας· ξέρω πολὺ καλὰ ἐκεῖνα ποῦ γράφτηκαν τὸν «Ταχυδρόμο» γιὰ τὴν ἀληθινὴ μας τὴ γλώσσα. Θυμοῦμαι καλὰ τί ἔγραψε ὁ «Ταχυδρόμος» γιὰ τὸ γιατρὸ τὸ Φωτιάδη ὅταν ἔγραψε ὁ πρακτικώτατος αὐτὸς ἄνθρωπος τόσα καλὰ γιὰ τὴ γλώσσα μας, καὶ γιὰ τὴν ἐκπαίδεψή μας. Ὅταν ἔγραψε ὁ Φωτιάδης τὰ ὡραῖα του γράμματα πρὸς τὸν «Ταχυδρόμο», γιὰ τὴ γλώσσα μας καὶ γιὰ τὰ σκολειά μας, ἀπαντοῦσε κι ὁ «Ταχυδρόμος». Μὰ πῶς ἀπαντοῦσε; Μὲ φράσες περισσὲς καὶ νοήματα λειψά, γιὰ νὰ μεταχειριστῶ λόγια τοῦ Φωτιάδη. Ὁ «Ταχυδρόμος» εἶναι τὸ κινέζικο κάστρο τοῦ πολιτικοῦ «δασκαλισμοῦ, καὶ καθὼς θέλεγε ὁ Νουμᾶς, «σωστὴ μούμια κλεισμένη μέσα στὸ σαρκοφάγο τῆς γλωσσικῆς ψευτιᾶς».

Ἡ συζήτηση αὐτὴ ξακολουθοῦσε, καὶ γὼ μὲ τὸ φίλο μου, τόση ὥρα, οὔτε λόγο δὲν εἴπαμε. Κ' οἱ δυὸ βρίσκαμε σωστὸ γλέντι στὸ κούρντισμα ποῦδωκε τοῦ δασκάλου ὁ νέος, κ' οἱ δυὸ νοιώθαμε μέσα μας τὴν ἴδια χαρὰ γιὰ τὸ θάρρος του.

(ἀκολουθεῖ)